

เอกสารประกอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
หมวดวิชา การบริหารงานพัสดุ

สรุปลงสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

พ.ต.อ.หญิง วรณัฐ วรชาติเดชา
อาจารย์ (สบ๕) กลุ่มงานอาจารย์ กองบัญชาการศีกษา

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ทำความเข้าใจในสาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

เนื้อหา

เป็นการสรุปลงสาระสำคัญของ พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ซึ่งแยกออกเป็น

๑. เจตนารมณ์ของกฎหมาย
๒. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย
๓. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
๔. สิทธิไล่เบี้ย
๕. สิทธิของผู้เสียหายในการเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่
๖. กรณีเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
๗. อายุความในการใช้สิทธิไล่เบี้ยหรืออายุความที่หน่วยงานของรัฐฟ้องต่อศาลเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

๑. เจตนารมณ์ของกฎหมาย

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ตราขึ้นและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ซึ่งในท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้เหตุผลในการประกาศใช้คือ การที่เจ้าหน้าที่ดำเนินกิจการต่างๆ ของหน่วยงานของรัฐนั้น หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์อันเป็นการเฉพาะตัวไม่ การปล่อยให้ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่และเกิดความเสียหายแก่เอกชนเป็นไปตามหลักกฎหมายเอกชนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงเป็นการไม่เหมาะสมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดว่า เจ้าหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบในการกระทำต่างๆ เป็นการเฉพาะตัวเสมอไป เมื่อการที่นำไปทำให้หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกเพียงใดก็จะมีภาระฟ้องไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่เต็มจำนวนนั้น ทั้งที่บางกรณีเกิดขึ้นโดยความไม่ตั้งใจหรือความผิดพลาดเพียงเล็กน้อยในการปฏิบัติหน้าที่ นอกจากนั้น ยังมีการนำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมในระบบกฎหมายแพ่งมาใช้บังคับ ให้เจ้าหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้อื่นด้วย ซึ่งระบบนั้นมุ่งหมายแต่จะได้เงินครบโดยไม่คำนึงถึงความ เป็นธรรมที่จะมีต่อแต่ละคน กรณีเป็นการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่เจ้าหน้าที่และยังเป็นการ บั่นทอนกำลังขวัญในการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย จนบางครั้งกลายเป็นปัญหาในการบริหารเพราะ เจ้าหน้าที่ไม่กล้าตัดสินใจดำเนินงานเท่าที่ควร เพราะเกรงความรับผิดชอบที่จะเกิดแก่ตน อนึ่ง การให้ คุนให้โทษแก่เจ้าหน้าที่เพื่อควบคุมการทำงานของเจ้าหน้าที่ยังมีวิธีการในการบริหารงานบุคคลและ การดำเนินการทางวินัยกำกับดูแลอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นหลักประกันมิให้เจ้าหน้าที่ทำการใดๆ โดยไม่ รอบคอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงสมควรกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ต่อรับผิดชอบทางละเมิดในการปฏิบัติงานในหน้าที่ เฉพาะ เมื่อเป็นการจงใจกระทำเพื่อการเฉพาะตัว หรือจงใจให้เกิดความเสียหายหรือประมาทเลินเล่อ อย่างร้ายแรงเท่านั้น และให้แบ่งแยกความรับผิดชอบของแต่ละคนมิให้นำหลักลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของรัฐ จึงจำเป็นต้องตรา พระราชบัญญัตินี้

๒. ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๑ หน่วยงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมาย

เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ตราขึ้นด้วยจุดประสงค์ที่เน้นถึงการทำงานของ เจ้าหน้าที่ ที่ได้ดำเนินกิจการต่างๆ ของหน่วยงาน โดยการดำเนินกิจการนั้นมีใช่เป็นเรื่องของการทำ เพื่อประโยชน์เป็นการเฉพาะตัวแล้วเช่นนี้ หากการกระทำของเจ้าหน้าที่นั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ เอกชนใดแล้วเช่นนี้ หน่วยงานของรัฐจึงควรต้องรับผิดชอบจากผลของการกระทำที่เกิดขึ้น

หน่วยงานของรัฐตามนัยของมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้น โดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และให้หมายความรวมถึงหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราช กฤษฎีกากำหนดให้เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

จากคำนิยามดังกล่าว หน่วยงานรัฐตามที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับได้ จำแนก ออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น อันได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากรม ซึ่งพระราชบัญญัติบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ กำหนดให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

ราชการส่วนภูมิภาค อันได้แก่ จังหวัด และราชการส่วนท้องถิ่น เช่น กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

๒. รัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือพระราชกฤษฎีกา แต่ยกเว้น รัฐวิสาหกิจที่อยู่ในรูปแบบบริษัท จำกัด เนื่องจากถูกจัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ รัฐวิสาหกิจบางแห่ง เช่น โรงงานยาสูบ แม้ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ก็อยู่ในสังกัดของ กระทรวงการคลัง ที่จะต้องรับผิดชอบดูแล

๓. หน่วยงานอื่นของรัฐที่มีพระราชกฤษฎีกาให้เป็นหน่วยงานของรัฐ ตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดชอบทางละเมิดฯ เช่น

- (๑) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- (๒) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- (๓) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข
- (๔) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- (๕) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
- (๖) องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก
- (๗) สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง
- (๘) สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- (๙) สถาบันพระปกเกล้า
- (๑๐) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- (๑๑) มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- (๑๒) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๑๓) สำนักงานศาลปกครอง
- (๑๔) สำนักงานศาลยุติธรรม
- (๑๕) สำนักงานปฏิรูปการศึกษา
- (๑๖) สำนักงานสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- (๑๗) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
- (๑๘) โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์
- (๑๙) โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน)
- (๒๐) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
- (๒๑) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- (๒๒) ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
- (๒๓) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

- (๒๔) สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ
- (๒๕) แพทยสภา
- (๒๖) บริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย
- (๒๗) สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (๒๘) สภาเกษตรกร
- (๒๙) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
- (๓๐) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
- (๓๑) ทันตแพทยสภา
- (๓๒) สภาการพยาบาล
- (๓๓) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
- (๓๔) สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ
- (๓๕) สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม
- (๓๖) สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจหลักทรัพย์
- (๓๗) ศรศ.
- (๓๘) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

นอกจากนี้ยังได้บัญญัติให้ “องค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน” และมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งไม่เป็นส่วนราชการและอยู่ในกำกับของรัฐ” เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ด้วย ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ พ.ศ.๒๕๔๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ.๒๕๔๘ (สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, ๒๕๕๓ : ๓-๔)

๒.๒ บุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา ๔ ได้นิยาม คำว่า

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด

จากคำนิยามดังกล่าว อาจแบ่งแยกความหมายคำว่า “เจ้าหน้าที่” ได้ดังนี้

ข้าราชการ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ข้าราชการหมายถึง บุคคลซึ่งรับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณรายจ่าย หมวดเงินเดือน ซึ่งในที่นี้ได้แก่ บุคคลที่เข้ารับราชการ ตามหน่วยงานของรัฐ เช่น กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายต่างๆ บังคับ

พนักงาน หมายถึง ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในที่นี้ได้แก่ บุคคลในสังกัดหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้ เช่น พนักงานเทศบาล พนักงานการประปา นครหลวง ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจภายใต้กฎหมายฉบับนี้ เป็นต้น

ลูกจ้าง หมายถึง ผู้ซึ่งตกลงทำงานให้แก่นายจ้าง โดยรับค่าจ้างเป็นการตอบแทน ซึ่งในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ ลูกจ้างประจำ หรือลูกจ้างชั่วคราวที่อยู่ในสังกัดกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่กฎหมายฉบับนี้บังคับใช้ ในกรณีของลูกจ้างนี้ ได้มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีจที่ ๘๙๔/๒๕๔๒ ได้วางหลักเกณฑ์พอสรุปได้ว่า ลูกจ้างที่พระราชบัญญัตินี้คุ้มครอง จะต้องเป็นลูกจ้างที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ที่มีลักษณะเป็นการปฏิบัติงานประจำต่อเนื่อง มีการกำหนดอัตราเงินเดือน การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การลงโทษทางวินัย ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับของหน่วยงานนั้น เช่น กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

ผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่นๆ หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติงานให้หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะได้รับแต่งตั้งในฐานะกรรมการหรือฐานะอื่นใด จะเรียกชื่ออะไรก็ได้ เช่น อนุกรรมการ, คณะทำงาน ซึ่งบุคคลเหล่านี้มิได้เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราวของหน่วยงานนั้นๆ

๓. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

ความรับผิดในการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ

๑. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
๒. กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

๓.๑ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

แบ่งได้เป็น ๒ กรณี กล่าวคือ

๓.๑.๑ กรณีกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้วางหลักเกณฑ์ของความรับผิดไว้ในมาตรา ๕ ได้บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา ๕ “หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง”

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนแล้ว ก่อให้เกิดการละเมิดต่อบุคคลอื่น ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกหรือเอกชนเช่นนี้ กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดนั้น เป็นผู้รับผิดชอบต่อผู้เสียหาย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

ฎีกาที่ ๓๖๔๘/๒๕๔๙ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ เป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่

ของตนได้กระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ส่วนคดีนี้เป็นเรื่องที่โจทก์ซึ่งเป็นกรมตำรวจฟ้องไล่เบี้ยเอาแก่จำเลยทั้งสอง ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ เนื่องจากจำเลยทั้งสองกระทำตามหน้าที่ของผู้แทนของโจทก์ซึ่งเป็นนิติบุคคลเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น และโจทก์ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้นตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง โจทก์จึงมีอำนาจฟ้อง และมีอายุความ ๑๐ ปี

ฎีกาที่ ๕๑๒๙/๒๕๔๖ จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาพลศึกษา ได้สั่งให้นักเรียนชั้น ม.๑ วิ่งรอบสนามระยะทาง ๒๐๐ เมตร ต่อ ๑ รอบ จำนวน ๓ รอบ เป็นการอบอุ่นร่างกายก่อนการเรียนวิชาพลศึกษาในภาคปฏิบัติ และได้สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนามต่ออีก ๓ รอบ เป็นการกระทำโทษที่วิ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเหมาะสมตามสมควรแก่พฤติการณ์ แต่การที่สั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนามต่อไปอีก ๓ รอบ และเมื่อนักเรียนยังทำไม่ได้เรียบร้อย ก็สั่งให้วิ่งต่อไปอีก ๓ รอบ ในช่วงเวลาหลังเที่ยงวันเพียงเล็กน้อย สภาพอากาศร้อนและมีแสงแดดแรง นับเป็นการใช้วิธีการลงโทษนักเรียนที่ไม่เหมาะสมและไม่ชอบเพราะจำเลยที่ ๑ น่าจะสังเกตเห็นได้ว่าการลงโทษนักเรียนซึ่งมีอายุระหว่าง ๑๑ ถึง ๑๒ ปี ด้วยวิธีการดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของนักเรียนได้ เป็นความประมาทเลินเล่อจนทำให้เด็กชาย พ. ซึ่งเป็นโรคหัวใจอยู่ก่อนล้มลงในการวิ่งรอบสนามรอบที่ ๑๑ และถึงแก่ความตายในเวลาต่อมาเพราะสาเหตุระบบหัวใจล้มเหลว การตายของเด็กชาย พ. จึงเป็นผลโดยตรงจากการวิ่งออกกำลังกายตามคำสั่งของจำเลยที่ ๑ แม้จำเลยที่ ๑ จะไม่ทราบว่าเป็นเด็กชาย พ. เป็นโรคหัวใจ ก็ตาม มิใช่เกิดจากเหตุสุดวิสัย ถือได้ว่าจำเลยที่ ๑ กระทำละเมิดเป็นเหตุให้เกิดแก่ความตาย แต่ความไม่รู้ของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าวเป็นเหตุประกอบดุลพินิจในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้น้อยลง การที่จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดของจำเลยที่ ๒ ทำการสอนวิชาพลศึกษาในชั่วโมงวิชาพลศึกษาของนักเรียนชั้น ม. ๑ ห้อง ๑/๔ ของโรงเรียน ว. เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการในฐานะผู้แทนกรมสามัญศึกษาจำเลยที่ ๒ การออกคำสั่งให้นักเรียนวิ่งรอบสนามเพื่ออบอุ่นร่างกายและการลงโทษนักเรียนให้วิ่งรอบสนาม ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วย เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการดังกล่าวของจำเลยที่ ๑ ทำให้เด็กชาย พ. นักเรียนคนหนึ่งในระดับดังกล่าวถึงแก่ความตาย จำเลยที่ ๒ จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายแก่โจทก์ผู้เป็นมารดาของเด็กชาย พ. ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง แม้เหตุละเมิดคดีนี้เกิดขึ้นก่อนที่ พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ใช้บังคับ แต่เมื่อโจทก์ฟ้องเป็นคดีนี้นั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับแล้ว สิทธิของโจทก์ในการฟ้องเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบละเมิดต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ฉะนั้น เมื่อคดีปรากฏว่าการกระทำละเมิดของจำเลยที่ ๑ ต่อโจทก์เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของกรมสามัญศึกษาจำเลยที่ ๒ โจทก์จึงต้องห้ามมิให้ฟ้องจำเลยที่ ๑ ตามมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ ดังกล่าว ปัญหาแม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เอง ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบมาตรา ๒๔๖, ๒๔๗

ฎีกาที่ ๒๔๐๐/๒๕๔๕ แม้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๓๐ ข้อ ๑๓ กำหนดให้การปฏิบัติงานภายในส่วนราชการตามระเบียบนี้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ และข้อ ๒๑ ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่ คณะกรรมการมอบหมายเป็นผู้มี

อำนาจก่อนนี้ผูกพันและอนุมัติการจ่ายเงินกองทุนสวัสดิการ แต่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว เป็นเพียงกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการเท่านั้น ไม่มีผลทำให้ คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการผู้บริหารสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบันนังสตา มีสภาพเป็น นิติบุคคล ดังนั้น การที่จำเลยทั้งสามกู้ยืมเงินจากโจทก์ในนามและในฐานะคณะกรรมการกองทุน สวัสดิการผู้บริหารสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอบันนังสตา จึงไม่อาจทำสัญญากู้ยืมเงินแทน กองทุนดังกล่าว จำเลยทั้งสามลงลายมือชื่อเป็นผู้กู้ในสัญญากู้เงิน และได้รับต้นเงินไปจากโจทก์ จำเลยทั้งสามจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบโจทก์ตามสัญญาดังกล่าว และ แม้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการ พ.ศ.๒๕๓๐ ข้อ ๑๓ จะกำหนดให้การปฏิบัติงาน สวัสดิการภายในส่วนราชการตามระเบียบนี้ให้ถือเป็นการปฏิบัติราชการก็ตาม แต่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้ง สามให้รับผิดชอบตามหนังสือสัญญากู้เงินดังกล่าว จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

ฎีกาที่ ๓๕๐๔/๒๕๔๓ การที่ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องของโจทก์แล้ว เห็นว่า โจทก์ไม่มี อำนาจฟ้อง จึงยกฟ้องโจทก์นั้น แม้ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องโดยไม่ใช้รูปแบบคำพิพากษา ก็ไม่ เป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๑ แต่ประการใด ส่วนการที่โจทก์ถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของโจทก์จึงแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนวินัย คือ จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ และสั่งพักราชการโจทก์ การกระทำดังกล่าวเป็นการ กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ราชการทั้งสิ้น ตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ มาตรา ๒๐, ๒๑, ๒๒ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้องให้จำเลยทั้งสามร่วมกันรับผิดในมูลละเมิดที่จำเลยทั้ง สามกระทำไปในการปฏิบัติหน้าที่ แต่อาจฟ้องหน่วยงานของรัฐได้ ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๕ และเมื่อการกระทำของจำเลยที่ ๑ เป็นการกระทำในการปฏิบัติ หน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังนั้น ไม่ว่าจะการออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนวินัยและคำสั่งพักราชการโจทก์จะกระทำไปโดยถูกต้อง หรือปราศจากอำนาจหรือเป็นการ จงใจทำละเมิดต่อจำเลยก็ตาม โจทก์ก็ชอบที่จะฟ้องให้หน่วยงานของรัฐรับผิด แต่จะฟ้องจำเลยทั้งสาม ไม่ได้ ตาม พ.ร.บ.ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙ มาตรา ๘ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาด ในข้อกฎหมายเบื้องต้น ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔ แล้วพิพากษายกฟ้อง การที่โจทก์อุทธรณ์ขอให้ศาล ชั้นต้นรับคำฟ้องไว้ เป็นการอุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๗ ซึ่งต้องเสียค่าขึ้นศาล ๒๐๐ บาท ตามตาราง ๑ ข้อ ๒ ข. ท้าย ป.วิ.พ. แต่โจทก์เสียค่าขึ้นศาลในชั้นนี้โดยคดีมีทุนทรัพย์ซึ่งไม่ถูกต้อง ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้โจทก์มิได้ อุทธรณ์ เมื่อศาลฎีกาเห็นสมควรย่อมมีอำนาจสั่งคืนค่าขึ้นศาลส่วนที่เกินให้แก่โจทก์ได้

ฎีกาที่ ๒๑/๒๕๔๐ จำเลยที่ ๒ เป็นสารวัตรใหญ่และจำเลยที่ ๓ เป็นพนักงานสอบสวน คนทั้งสองต่างเป็นข้าราชการในสังกัดของกรมตำรวจจำเลยที่ ๑ การที่จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์ พิพาทของโจทก์เป็นของกลางเป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งตามระเบียบข้อบังคับและคำสั่งที่ได้รับ มอบหมายจากจำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๑ มีหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ให้เป็นไปตามระเบียบและคำสั่งเพื่อมิให้เกิดความเสียหายเมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ยึดรถยนต์พิพาท ไว้เป็นของกลางในคดีความผิดต่อพระราชบัญญัติจราจรทางบกซึ่งมีคนตายและได้รับบาดเจ็บในกรณีนี้

เป็นการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งและมีฐานะเป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จึงมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของกลางเหมือนเช่นวิญญูชนพึงดูแลทรัพย์สินของตนแต่เมื่อจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ไม่ได้ดูแลรักษาทรัพย์สินของกลางตามสมควรเป็นเหตุให้รถยนต์พิพาทสูญหายกรณีจึงเป็นการกระทำละเมิดในฐานะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้แทนของจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง จำเลยที่ ๑ จึงต้องร่วมกับจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายแก่โจทก์ด้วยจะอ้างว่าตนไม่มีอำนาจในการยึดสิ่งของในคดีอาญา มาปฏิบัติเสรีความรับผิดชอบของตนไม่ได้

๓.๑.๒ กรณีมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ใน มาตรา ๖ ดังนี้

มาตรา ๖ “ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่มีใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการนั้นเป็นการเฉพาะตัว ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องเจ้าหน้าที่ได้โดยตรง แต่จะฟ้องหน่วยงานของรัฐไม่ได้”

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ถ้าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น เป็นเรื่องเฉพาะตัว มิใช่เป็นเรื่องอันมีผลจากการปฏิบัติหน้าที่ เช่นนี้ หน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้ก่อละเมิดนั้น ไม่ต้องรับผิดชอบกรณีเช่นนี้ ผู้เสียหายจะต้องฟ้องร้องผู้กระทำละเมิดโดยตรง จะมาฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐนั้นไม่ได้ ดังตัวอย่างคำพิพากษาดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่มีใช้เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่

ฎีกาที่ ๒๕๑๒/๒๕๒๙ นิติบุคคลจะรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของนิติบุคคลได้กระทำให้เกิดความเสียหายหรือทำละเมิดขณะทำการตามหน้าที่และอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลเท่านั้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๗๖ พลดำรวจ ว. กับจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ซึ่งเป็นตำรวจไปดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยที่บ้านซึ่งจัดงานแต่ตำรวจทั้ง ๓ ดื่มสุรามึนเมาเมื่อเรื่องทะเลาะกับพวกชาวบ้านจนเจ้าภาพต้องเชิญให้กลับออกไป เมื่อไปถึงถนนพลดำรวจ ว. ได้กระชากลูกเลื่อนปืนในลักษณะข่มขู่พวกชาวบ้านเป็นเหตุให้ปืนลั่น ๑ นัดกระสุนปืนไปถูกโจทก์ซึ่งนั่งอยู่ในบ้านงานได้รับบาดเจ็บพิการไปตลอดชีวิต การที่พลดำรวจ ว. กระทำดังกล่าวเห็นได้ชัดว่าเป็นเรื่องส่วนตัวของพลดำรวจ ว. และไม่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ของกรมตำรวจจำเลยที่ ๑ กรมตำรวจจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โจทก์

ฎีกาที่ ๑๙๓๑/๒๕๑๘ จำเลยที่ ๑ รับราชการเป็นบุรุษไปรษณีย์ได้ขับรถยนต์ของกรมไปรษณีย์ฯ จำเลยที่ ๒ ไปเก็บไปรษณีย์ภัณฑ์ตามตู้ไปรษณีย์ตามหน้าที่ และจอดรถไว้ที่ขอบถนน โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานควบคุมการจราจรบอกให้จำเลยที่ ๑ ไปจอดรถบนไหล่ทาง เพราะการจราจรคับคั่ง จำเลยที่ ๑ ด่าโจทก์แล้วกลับไปขึ้นรถ โจทก์ตามไปยื่นเอามือเท้าขอบประตูรถตรงที่

นั่งคนขับและชะโงกศีรษะเข้าไปในรถแจ้งข้อหาว่าคูหมีนเจ้าพนักงาน จำเลยที่ ๑ ขับรถออกไปโดยเร็ว และผลักโจทก์ตกจากรถ ทำให้โจทก์ได้รับบาดเจ็บ การที่จำเลยที่ ๑ ขับขวางการจับกุมโดยขับรถเคลื่อนออกไปและผลักโจทก์ตกจากรถจนได้รับบาดเจ็บ นี่เป็นเรื่องส่วนตัวของจำเลยที่ ๑ และเป็นการทำร้ายร่างกายกันโดยเฉพาะ มิได้เกี่ยวกับจำเลยที่ ๒ และไม่ได้เป็นการปฏิบัติราชการตามหน้าที่ จำเลยที่ ๒ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ด้วย

๓.๒ กรณีเจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ
แบ่งได้เป็น ๒ กรณี กล่าวคือ

๓.๒.๑ กรณีกระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา ๑๐
วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติไว้ดังนี้

“ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะ
เป็นหน่วยงานของรัฐ ที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้อง
ค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การ
กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์”

ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกรณีเจ้าหน้าที่กระทำความผิดต่อหน่วยงาน
ของรัฐ ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่นั่นเอง หรือหน่วยงานของรัฐอื่นเช่น เจ้าหน้าที่นำ
รถราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดพลิกคว่ำ ก่อให้เกิดความเสียหาย หรือเจ้าหน้าที่นำรถราชการไป
ปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดไปชน ทรัพย์สินทางราชการของหน่วยงานอื่น เป็นต้น เช่นนี้ พระราชบัญญัติ
ฉบับนี้ได้วางหลักเกณฑ์ให้หน่วยงานรัฐต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่นั้นรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน จาก
การกระทำของเจ้าหน้าที่ของตน เว้นแต่ ถ้าการกระทำของเจ้าหน้าที่นั้นเป็นการจงใจหรือประมาท
เลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่เองเช่นนี้ หน่วยงานต้นสังกัดไม่ต้องรับผิดชอบ

๓.๒.๒ กรณีการกระทำของเจ้าหน้าที่ มิใช่การกระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา ๑๐
วรรคหนึ่ง ตอนท้าย ได้บัญญัติว่า “แต่ถ้ามิใช่การกระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์” ซึ่งหมายความว่า กรณีที่เป็นการกระทำเฉพาะตัว ซึ่งมีมิใช่
เป็นการปฏิบัติหน้าที่ เช่น นำรถของทางราชการไปใช้ส่วนตัวแล้วเกิดอุบัติเหตุทำให้รถราชการเสีย
หาย หรือกรณีตำรวจจราจรตั้งด่านสกัดจับคนร้าย แล้วเกิดการทะเลาะวิวาทชกต่อยกับผู้ขับซึ่รถยนต์
ที่วิ่งผ่านมาเช่นนี้ มิใช่การกระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะตำรวจไม่มีหน้าที่ทำร้ายประชาชน และ
การชกต่อยนั้น มิได้เป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการแต่อย่างใด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้กระทำการนั้น
จะต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนเป็นการส่วนตัว ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ว่าด้วยละเมิด

๔. สิทธิไล่เบียด

กรณีที่หน่วยงานของรัฐ ได้รับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย จากการถูกกระทำทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เช่นนี้ หน่วยงานของรัฐจะมีสิทธิไล่เบียดเอาจากเจ้าหน้าที่นั้นได้หรือไม่ พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ในมาตรา ๘ ดังนี้

มาตรา ๘ “ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินการรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น”

จากบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคแรก เห็นได้ว่า เมื่อหน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว หากเจ้าหน้าที่ที่ทำการละเมิดนั้นได้กระทำไปโดยมิได้จงใจหรือไม่เป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว หน่วยงานของรัฐ ไม่มีสิทธิไล่เบียดให้เจ้าหน้าที่ผู้ชดใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด

แต่หาก ข้อเท็จจริงเห็นได้ว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นการกระทำด้วยความจงใจ หรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้วเช่นนี้ หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดนั้น มีสิทธิที่จะไล่เบียดจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำทางละเมิดนั้นได้

การที่จะพิจารณาว่ากรณีใดเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงแล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบ เป็นผู้พิจารณา ข้อเท็จจริงเป็นกรณีๆ ไป โดยพอมิแนวทางพิจารณาเบื้องต้น คือ

กรณีการกระทำโดยจงใจอย่างร้ายแรงนั้น จะต้องเป็นการกระทำที่ผู้กระทำจงใจและคาดหวังได้อย่างแน่นอนว่าการกระทำดังกล่าวจะก่อให้เกิดความเสียหายมากกว่าปกติ

กรณีการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจะต้องเป็นกรณีที่บุคคลนั้นได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวังอย่างมาก เมื่อเทียบกับมาตรฐานของวิญญูชนทั่วไป เช่น คาดการณ์ได้ว่าอาจมีความเสียหายเกิดขึ้นได้ แต่ไม่ยอมใช้ความระมัดระวังเลย หรือหากเพียงใช้ความระมัดระวังเพียงเล็กน้อยก็จะไม่เกิดความเสียหายนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่กระทำการตามหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ฎีกาที่ ๒๓๔๕/๒๕๔๘ โจทก์ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐฟ้องบังคับจำเลยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนฐานกระทำละเมิด โดยโจทก์บรรยายฟ้องถึงข้อเท็จจริงว่าจำเลยกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ อ้างว่าจำเลยมีหน้าที่จัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่างๆ ในการดำเนินคดี รวบรวมพยานหลักฐาน เร่งรัด ติดตามเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหลักฐานต่างๆ และมีหน้าที่ประสานกับพนักงานอัยการในการส่งเอกสารเพิ่มเติมแล้วนำพยานที่เกี่ยวข้องไปสอบข้อเท็จจริงและรับรองเอกสาร จำเลยกลับปล่อยปละละเลยโดยไม่รับดำเนินการจัดหา เร่งรัด และติดตามเพื่อให้ได้มาซึ่งเอกสารหลักฐานต่างๆ ส่งไปให้พนักงานรับการดำเนินคดีแก่ผู้รับประเมิน จนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ดังนี้ ตามคำฟ้องของโจทก์ดังกล่าวพอแปลได้ว่าโจทก์บรรยายฟ้องว่าจำเลยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว

ฎีกาที่ ๔๒๙๓/๒๕๓๐ จำเลยที่ ๒ และจำเลยที่ ๓ ซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์และผู้ช่วยศึกษานิเทศก์ตามลำดับ ได้ลงชื่อในใบถอนเงินฝากของสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดที่ฝากประจำไว้กับธนาคารจำเลยที่ ๔ เพื่อโอนเข้าบัญชีกระแสรายวันของสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัด ซึ่งมีอยู่แล้วที่ธนาคาร จำเลยที่ ๔ ทั้งนี้เพื่อปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงศึกษานิเทศก์ที่ ๑ ว่าด้วยการจัดการกองทุนสงเคราะห์ ฯลฯ โดยจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นข้าราชการครูช่วยปฏิบัติงานสำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดเป็นผู้รับเงินแทนแต่ใบถอนเงินดังกล่าวมิได้ระบุว่าเป็นการถอนเงินเพื่อโอนไปฝากในบัญชีกระแสรายวัน จึงเป็นใบถอนเงินเพื่อรับเงินสดไปจากธนาคาร แม้จำเลยที่ ๒ จะได้ทำหนังสือแจ้งธนาคารจำเลยที่ ๔ ขอถอนเงินกองทุนสงเคราะห์ฯ ในบัญชีเงินฝากประจำโอนเข้าบัญชีกระแสรายวันมอบให้จำเลยที่ ๑ ไปก็ตาม แต่จำเลยที่ ๑ มิได้ยื่นหนังสือดังกล่าวต่อธนาคาร เมื่อจำเลยที่ ๑ ได้รับเงินแล้วก็หลบหนีไป การกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เพราะเป็นช่องทางให้จำเลยที่ ๑ ทุจริตเอาเงินที่ถอนไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวได้โดยง่าย เนื่องจากธนาคารจำเลยที่ ๔ ต้องจ่ายเป็นเงินสดให้จำเลยที่ ๑ นอกจากนี้การมอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ ไปถอนเงินเป็นจำนวนมากถึงหกแสนบาทเศษ จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กลับมอบฉันทะให้จำเลยที่ ๑ เป็นผู้รับเงินแต่ผู้เดียว จึงเป็นความประมาทเลินเล่อยิ่งขึ้น แม้ตามระเบียบจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มีหน้าที่ไปถอนเงินด้วยตนเอง เพราะมีอำนาจหน้าที่ลงนามเป็นผู้ถอนเงิน จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ ก็อาจมอบฉันทะให้ผู้อื่นทำการแทนได้ แต่จะต้องควบคุมดูแล และใช้วิธีการที่รัดกุม รอบคอบ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ เมื่อจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เปิดช่องให้จำเลยที่ ๑ ถอนเงินแล้วเอาเงินสดหลบหนีไปโดยทุจริต จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ จึงกระทำละเมิดต่อโจทก์ทำให้โจทก์เสียหายต้องร่วมรับผิดชอบกับจำเลยที่ ๑ ด้วย สำหรับธนาคารจำเลยที่ ๔ กับจำเลยที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้จัดการประจำสำนักงานสาขาของจำเลยที่ ๔ และจำเลยที่ ๖ สมุห์บัญชี ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ได้นำใบถอนเงินซึ่งจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มอบฉันทะโดยถูกต้องแล้วมายื่นต่อธนาคารเพื่อขอรับเงินสด โดยมีได้ยื่นหนังสือของจำเลยที่ ๒ ที่ให้นำเงินเข้าฝากในบัญชีกระแสรายวัน การที่จำเลยที่ ๔ โดยจำเลยที่ ๖ จ่ายเงินสดให้จำเลยที่ ๑ ไป จึงเป็นการกระทำตามหน้าที่ มิได้ประมาทเลินเล่อ

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๘ วรรคสองได้วางหลักเกณฑ์ไว้ หากหน่วยงานของรัฐจะใช้สิทธิไล่เบียดให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เช่นนี้ ในการเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น จะมีมากน้อยเพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงของการกระทำ และความเป็นธรรม เป็นเกณฑ์ แม้จะไม่ต้องใช้เต็มจำนวนความเสียหายก็ได้

การกำหนดจำนวนความรับผิด

เมื่อหน่วยงานของรัฐพิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่กระทำไปโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเช่นนี้ การกำหนดจำนวนเงินหรือความรับผิดนั้น ให้เป็นไปตามมาตรา ๘ วรรคสองและวรรคสามกล่าวคือ การที่หน่วยงานจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งมากน้อยเพียงใด ให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ แม้ว่าการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นอาจไม่เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

และหากการละเมิดนั้นเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐด้วยแล้ว หรือเกิดจากระบบการดำเนินงานส่วนรวม หรือหน่วยงานของรัฐมีส่วนในความบกพร่องนั้นด้วย เช่นนี้ ให้หน่วยงานของรัฐหักส่วนแห่งความรับผิดออกก่อน

ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่นำรถยนต์ของทางราชการไปปฏิบัติหน้าที่แล้วเกิดอุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการประมาทอย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ผู้ขับรถยนต์นั้น แต่เนื่องจากโดยสภาพของรถยนต์ดังกล่าวมีความบกพร่องอยู่ด้วย เนื่องจาก หน่วยงานนั้นมิได้เอาใจใส่บำรุงรักษารถยนต์เท่าที่ควร เช่นนี้ หน่วยงานของรัฐจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอย่างร้ายแรงนั้น ชดใช้ค่าเสียหายเต็มจำนวนไม่ได้ หน่วยงานนั้นจะต้องเรียกค่าเสียหายมากน้อยเพียงใดต้องคำนึงถึงความบกพร่องของตนด้วย

กรณีการละเมิดเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่หลายคน มาตรา ๘ วรรคสี่ บัญญัติหลักเกณฑ์ในการกำหนดความรับผิดว่า มิให้นำหลักกฎหมายนี้รวมมาใช้บังคับ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะตน ซึ่งจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น พบว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้น บางกรณี เจ้าหน้าที่หลายคนร่วมกันกระทำละเมิด แต่ในบางกรณีเจ้าหน้าที่แต่ละคน ต่างคนต่างทำแต่ก่อให้เกิดผลเป็นการละเมิดอันเดียวกัน ซึ่งหากใช้หลักเกณฑ์ความรับผิดของลูกหนี้ร่วมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว เจ้าหน้าที่ทุกคนต่างร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนร่วมกัน อันอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้ เพราะเจ้าหน้าที่บางคนจะต้องรับผิดชอบสูงเกินกว่าการกระทำผิดของตน และหากว่ากรณีที่ไม่อาจเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่งรับผิดชอบได้ ถ้าใช้หลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ภาระการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็จะตกอยู่กับเจ้าหน้าที่ที่เหลือ

ดังนั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดย กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายนั้น พิจารณากำหนดความรับผิดของเจ้าหน้าที่ โดยแยกความรับผิดของเจ้าหน้าที่แต่ละคน ออกจากกันว่าแต่ละคนควรต้องรับผิดชอบชดใช้เป็นเงินเท่าใด เมื่อเจ้าหน้าที่คนใดชดใช้ส่วนของตนแล้วก็พ้นความรับผิดไป

๕. สิทธิของผู้เสียหายในการเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทน เพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่

เมื่อเจ้าหน้าที่กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ และก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใดแล้ว บุคคลซึ่งเป็นผู้เสียหายก็ชอบที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทน เพื่อเป็นการเยียวยาในความเสียหายที่เขาได้รับ พระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดวิธีการเยียวยาไว้ ๒ ทาง คือ

๕.๑ การฟ้องคดีต่อศาล

ผู้เสียหายอาจฟ้องคดีต่อศาล กรณีนี้ผู้เสียหายจะต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดสังกัดอยู่ให้เป็นผู้รับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น จากการปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานรัฐหรือเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการอย่างชัดเจนเช่นนี้ ผู้เสียหายจะฟ้องต่อศาลได้นั้น คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้วางหลักไว้ ในคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๑/๒๕๔๕ ให้ฟ้องต่อศาลปกครองตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใช้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แต่ถ้ามการละเมิดนั้น มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้เสียหายจะต้องฟ้องผู้กระทำความผิดนั้นโดยตรง จะฟ้องให้หน่วยงานของรัฐให้รับผิดชอบไม่ได้

๕.๒ การร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐ

ผู้เสียหายสามารถร้องขอให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนโดยตรง ซึ่งเป็นไปตามหลักการเยียวยาความเสียหายโดยฝ่ายปกครอง โดยผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อหน่วยงานของรัฐ ที่ตนเห็นว่า ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตน โดยผู้เสียหายจะต้องยื่นคำขอด้วยตนเอง หรือจะส่งทางไปรษณีย์ก็ได้ และเมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับคำขอของผู้เสียหายแล้ว หน่วยงานนั้นจะต้องออกใบรับคำขอให้กับผู้เสียหายที่ยื่นคำขอนั้นเพื่อเป็นหลักฐาน แล้วหน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาคำขอโดยเร็ว กล่าวคือ จะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วันนับแต่รับคำขอจากผู้เสียหาย แต่ถ้าไม่อาจพิจารณาให้เสร็จภายในเวลาดังกล่าว จะต้องรายงานปัญหาและอุปสรรคให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดนั้นทราบและขออนุญาตจากรัฐมนตรีที่ควบคุมกำกับหน่วยงานนั้น เพื่อขอขยายระยะเวลาการพิจารณาออกไปได้ แต่รัฐมนตรีจะอนุมัติให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกิน ๑๘๐ วัน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ และเมื่อพิจารณาคำขอของผู้เสียหายเสร็จสิ้นแล้ว หน่วยงานต้องทำคำสั่งเกี่ยวกับผลการพิจารณาและต้องแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้เสียหายทราบ ซึ่งหากผู้เสียหายไม่พอใจผลของการพิจารณาที่หน่วยงานแจ้งนั้น ผู้เสียหายอาจฟ้องร้องต่อศาลปกครองได้โดยตรง เพราะคำสั่งดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑ ประกอบมาตรา ๑๔

๖. กรณีเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

ในกรณีที่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้หน่วยงานของรัฐเสียหาย หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำการละเมิดอย่างจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงนั้น ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่เกิดขึ้นได้ ๒ วิธี คือ

๖.๑ การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง

เมื่อหน่วยงานของรัฐเห็นว่า เจ้าหน้าที่นั้นพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมา

จากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว หน่วยงานนั้นอาจมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่นั้นชำระเงินแก่ทางราชการ ซึ่งคำสั่งที่ว่านี้ เป็นคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้มีการชำระเงิน ตามหลักเกณฑ์แห่งมาตรา ๕๗ ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ.๒๕๓๙ ซึ่งเมื่อถึงกำหนดชำระเงินตามที่ระบุไว้แล้ว ไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน เช่นนี้ หน่วยงานของรัฐจะต้องให้เจ้าหน้าที่มีหนังสือเตือนให้มาชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่า ๗ วัน และเมื่อเห็นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำเตือนเช่นนี้ ก็อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้กระทำละเมิดนั้น ขยายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระให้ครบถ้วน

๖.๒ การฟ้องคดีต่อศาล

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการแล้ว แต่เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ยอมชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ และหน่วยงานของรัฐนั้นไม่ประสงค์ที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานของรัฐก็อาจฟ้องเจ้าหน้าที่ผู้นั้นต่อศาลปกครองเพื่อไล่เบี้ยหรือเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐได้ เนื่องจากพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีศาลปกครอง พ.ศ.๒๕๔๒ มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ได้บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งการปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินควร นอกจากนี้ ได้มีคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล ที่ ๗/๒๕๔๕ ได้วางหลักให้ศาลปกครองเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในกรณีการใช้สิทธิไล่เบี้ย

๗. อายุความในการใช้สิทธิไล่เบี้ยหรืออายุความที่หน่วยงานของรัฐฟ้องต่อศาลเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ

สำหรับอายุความในการใช้สิทธิไล่เบี้ยหรืออายุความที่หน่วยงานของรัฐฟ้องเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคดีต่อศาลนั้น พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ ซึ่งอายุความดังกล่าวแยกออกเป็น ๒ กรณีคือ

๑. อายุความกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก
๒. อายุความกรณีเจ้าหน้าที่รัฐกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

๗.๑ อายุความกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก

เมื่อเกิดกรณีการละเมิดต่อบุคคลภายนอกและหน่วยงานของรัฐ ได้รับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังเห็นว่าความเสียหายนั้นเกิดจากเจ้าหน้าที่จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้นั้นต้องรับผิดชอบ เช่นนี้ หน่วยงานของรัฐก็อาจใช้สิทธิไล่เบี้ยเอาจากเจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดนั้นได้ และหากหน่วยงานของรัฐเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชดใช้เงินแล้วหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นยังไม่ชดใช้ หน่วยงานของรัฐจะต้องฟ้องคดีต่อศาลภายใน ๑ ปี นับแต่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ให้แก่ผู้เสียหาย

หรือในกรณีเจ้าหน้าที่ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับบุคคลภายนอกผู้เสียหายไปก่อนแล้ว หากปรากฏภายหลังว่าเจ้าหน้าที่นั้นไม่ต้องรับผิดชอบเพราะการกระทำนั้นมิได้เกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เช่นนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับผู้เสียหายไปก่อนหน้านั้นแล้ว มีสิทธิเรียกเงินค่าสินไหมทดแทนที่จ่ายไปแล้วนั้นคืนจากหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในกรณีการขอคืนเงินที่ได้จ่ายไปแล้วนั้น เจ้าหน้าที่นั้นจะต้องขอคืนภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ตนได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย ดังที่ปรากฏหลักเกณฑ์ในมาตรา ๙ แต่ถ้ามูลละเมิดนั้นเกิดขึ้นจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ให้นำอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บังคับใช้

๗.๒ อายุความกรณีเจ้าหน้าที่รัฐกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาตรา ๑๐ ได้แยกออกเป็น ๒ กรณี คือ

๗.๑.๑ อายุความสองปี

เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ตั้งกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและหัวหน้าหน่วยงานได้มีคำวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดนั้นจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นต่อหน่วยงานเช่นนี้ หน่วยงานของรัฐนั้นจะต้องฟ้องเจ้าหน้าที่ผู้ทำการละเมิดด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนภายใน ๒ ปี นับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งจะต้องรับผิดชอบนั้น จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดอายุความให้ยาวกว่าอายุความเรื่องละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพราะเหตุว่าหลังจากหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับความเสียหายนั้น มีคำวินิจฉัยแล้ว หน่วยงานของรัฐ จะต้องรายงานกระทรวงการคลัง เพื่อตรวจพิจารณาและมีความเห็นก่อน หน่วยงานของรัฐนั้นจะเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ทันทีไม่ได้

๗.๑.๒ อายุความหนึ่งปี

หากกรณีที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐพิจารณาและวินิจฉัยว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่นั้น เจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดชอบเนื่องจากไม่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง แต่เมื่อรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจพิจารณาแล้วกระทรวงการคลังกลับเห็นว่าเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายที่เกิดขึ้น อายุความที่หน่วยงานของรัฐดังกล่าวจะใช้สิทธิฟ้องต่อศาลเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนมีกำหนดอายุความ ๑ ปี ซึ่งอายุความจะเริ่มนับเมื่อหน่วยงานของรัฐ มีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (ปกรณ์ นิลประพันธ์, ๒๕๔๖ : ๓๑)

อ้างอิง

ปกรณ์ นิลประพันธ์ “สาระสำคัญของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙” (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : [hHp://www.Lawreform.go.th](http://www.Lawreform.go.th). (วันที่ค้นข้อมูล : ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พุทธศักราช ๒๕๓๙ (๒๕๓๙, ๑๔ พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๓ ตอนที่ ๖๐ ก หน้า ๒๕-๒๘

ศูนย์วิทยบริการศาลยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม. ๒๕๕๒ คำพิพากษาศาลฎีกา (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.library.coj.go.th/pamgkun> (วันที่ค้นข้อมูล : ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๕)

สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย “คู่มือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙” กรุงเทพฯ : บริษัทไอเดียบิซิเนส จำกัด, ๒๕๕๓

